

วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง

Zheng Zhong

นักศึกษาศรีวิบูลย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Received 13/11/24 Revised 04/03/25 Accepted 05/03/25

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของ ประธานเหมา เจ๋อตุง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และ ดำเนินการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) โดยศึกษาบทกวี จำนวน 34 เรื่อง จากหนังสือ *ภาพลักษณ์ของเหมาเจ๋อตุง* ซึ่งเป็นหนังสือแปลบทประพันธ์ภาพลักษณ์ของภาษาจีน ของประธานเหมา เจ๋อตุง ที่พยายามรักษาเนื้อหาให้ใกล้เคียงกับภาษาจีนมากที่สุด โดยใช้ฉันทลักษณ์ของไทย ผลการวิจัยพบว่า วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของ ประธานเหมา เจ๋อตุง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) วาทกรรมเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน โดยเน้นย้ำถึงความเป็นจีนในรูปแบบภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและในรูปแบบภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม 2) วาทกรรมปลุกเร้าขวัญกำลังใจ โดยเน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นและความเชื่อมั่นในการเผชิญกับอุปสรรคหรือสถานการณ์ท้าทาย และ 3) วาทกรรมปลุกฝังคุณลักษณะของนักรบ โดยเน้นย้ำถึงความสามัคคีและความเข้มแข็งอดทน ทั้งนี้แต่ละประเภทสะท้อนให้เห็นถึงสัญลักษณ์และค่านิยมที่สำคัญของชาติ ซึ่งมี บทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความรู้สึกรักชาติและความภาคภูมิใจในสังคมจีน ผลงานกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง จึงมิใช่เพียงงานศิลปะเชิงวรรณกรรม แต่ยังเป็นอนุสรณ์ แห่งจิตวิญญาณรักชาติที่คู่ควรแก่การยกย่องอย่างสูง

คำสำคัญ : วาทกรรม, ความรักชาติ, กวีนิพนธ์จีน, ประธานเหมา เจ๋อตุง

The Patriotic Discourse in the Poetry of Chairman Mao Zedong

Zheng Zhong

M.A. Student, Major in Communicative Thai as a Second Language

Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University

Received 13/11/24 Revised 04/03/25 Accepted 05/03/25

Abstract

This article aims to study the patriotic discourse in Chairman Mao Zedong's poetry. This research is a qualitative study using documentary research methodology, examining 34 poems from the book *Mao Zedong's Poems*, which is a translation of Chairman Mao Zedong's Chinese poetry that attempts to maintain content as close as possible to the Chinese language by using Thai prosody. The findings reveal that the patriotic discourse in Chairman Mao Zedong's poetry can be categorized into three main types: 1) discourse celebrating the Chinese spirit, emphasizing Chinese identity through natural landscapes and cultural landscapes; 2) discourse of morale inspiration, emphasizing determination and confidence in facing obstacles or challenging situations; and 3) discourse cultivating warrior characteristics, emphasizing unity and resilience. Each type reflects important national symbols and values that play a significant role in fostering patriotic feelings and pride in the Chinese society. Chairman Mao Zedong's poetry is therefore not only a literary masterpiece but also a profound monument to patriotic spirit worthy of the highest commendation.

Keywords: Patriotism, Discourse, Chinese Poetry, Chairman Mao Zedong

บทนำ

ในฐานะที่เป็นค่านิยมประการหนึ่งที่ปรากฏในค่านิยมหลักสังคมนิยม 12 ประการ (The core ideology of socialism) “ความรักชาติ” เป็นการยึดติดทางอารมณ์ที่ปัจเจกบุคคลนับว่าเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตนและเป็นเครื่องกำหนดคุณสมบัติทางค่านิยมของการเป็นพลเมืองจีนที่ดี (วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร และ สุรสิทธิ์ อมรรณิขศักดิ์, 2563) วาทกรรมความรักชาติเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์และวรรณกรรมจีน ซึ่งถูกสร้างและถ่ายทอดผ่านสื่อและวรรณกรรมหลากหลายประเภทหนึ่งในรูปแบบที่มีบทบาทโดดเด่น คือ กวีนิพนธ์ โดยเฉพาะกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง (毛泽东) ซึ่งเป็นตัวอย่างสำคัญในการสร้างและถ่ายทอดวาทกรรมความรักชาติ ดังที่ Central Committee of the Chinese Communist Party Literature Research Office, & Central Archives (1997) กล่าวว่า ประธานเหมา เจ๋อตง ใช้กวีนิพนธ์ของท่านเป็นสื่อในการสื่อสารอุดมการณ์ของชาติ การสร้างชาติ และการรวมใจของประชาชน ภายใต้กระบวนการปฏิบัติสังคมนิยมทำให้วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของท่าน ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความรู้สึกต่อประเทศชาติเท่านั้นแต่ยังเป็นเครื่องมือในการปลุกเร้า และสะท้อนถึงอุดมการณ์ของชาติและการรวมใจประชาชนวาทกรรมดังกล่าวได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอุดมการณ์ที่เน้นถึงความรักและการเสียสละเพื่อประเทศชาติ ซึ่งท่านได้ถ่ายทอดผ่านบทกวีอย่างต่อเนื่อง

ประธานเหมา เจ๋อตง ไม่เพียงเป็นผู้นำ การปฏิบัติที่สำคัญของจีนเท่านั้นแต่ยังเป็นกวีที่มีบทบาทในการสร้างวาทกรรมทางการเมืองและสังคมผ่านกวีนิพนธ์ของท่านที่ใช้ภาษาเรียบง่ายแต่ทรงพลังเพื่อสร้างความหวังและกำลังใจแก่ประชาชน (Zang, 1996) ในการต่อสู้เพื่อปลดแอกประเทศและสร้างสังคมใหม่ที่ยุติธรรมและเท่าเทียม วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง เป็นตัวแทนของอุดมการณ์ สังคมนิยมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นในการสร้างสังคมให้มีความเท่าเทียม บทกวีของท่าน สะท้อนให้เห็นถึงความ เชื่อมั่นในพลังของประชาชนและศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงโลก การใช้ภาษาที่เข้าถึงง่าย และเต็มไปด้วยสัญลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ ทำให้กวีนิพนธ์ของ เหมาเป็นเครื่องมือที่มีพลัง ในการสื่อสารและสร้างความรู้สึกร่วมที่ลึกซึ้ง

กวีนิพนธ์ของ ประธานเหมา เจ๋อตง เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารทางการเมืองที่มุ่งเน้นการปลุกเร้า และสร้างความรู้สึกร่วมในหมู่ประชาชนท่านใช้บทกวีในการ เล่าเรื่องราวของการต่อสู้ การเปลี่ยนแปลง และความหวังในอนาคตซึ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างวาทกรรมความรักชาติที่แข็งแกร่ง วาทกรรมนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ของประเทศและการรวมพลังของประชาชนให้เป็นหนึ่งเดียวในช่วงเวลาที่จีนต้องเผชิญกับวิกฤตทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งยังแสดงถึงความมุ่งมั่นในการฟื้นฟูประเทศและการเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งให้แก่ชาติในบริบทที่จีนต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจและการต่อสู้เพื่อความเป็นเอกราช กวีนิพนธ์ดังกล่าวจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างจิตวิญญาณของประชาชนให้แข็งแกร่งและไม่ย่อท้อ

ในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง การสร้างภาพลักษณ์ของชาตินี้มักถูกเชื่อมโยงกับธรรมชาติและการทำงาน ดังเช่น ภาพภูเขา แม่น้ำ และดวงอาทิตย์ สื่อถึงความแข็งแกร่งและความยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ การเชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติกับความรักชาตินี้ทำให้กวีนิพนธ์ของท่านมีความงดงามทางวรรณศิลป์ ในขณะเดียวกันก็มีพลังทางการเมืองที่ทำให้ประชาชนรู้สึกภาคภูมิใจในประเทศชาติและพร้อมที่จะยืนหยัดต่อสู้เพื่อการปฏิวัติ การใช้สัญลักษณ์ทางธรรมชาติไม่เพียงสื่อถึงพลังของประเทศแต่ยังสะท้อนถึงความเชื่อมั่นในการเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้กับประชาชนในการเผชิญหน้ากับอุปสรรคต่าง ๆ

การศึกษาวาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง ช่วยให้เข้าใจถึงการสร้างอุดมการณ์ของชาติและสังคมจีนในยุคสมัยที่เปลี่ยนผ่าน การวิเคราะห์กวีนิพนธ์เหล่านี้ทำให้เห็นถึงบทบาทของวรรณกรรมเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในช่วงเวลาที่จีนกำลังฟื้นตัวจากสงครามและความยากลำบากทางการศึกษา จึงไม่เพียงเป็นการวิเคราะห์วรรณกรรมแต่ยังเป็นการทำความเข้าใจถึงกระบวนการทางประวัติศาสตร์และสังคมที่ส่งผลต่อการสร้างชาติและอุดมการณ์ ของจีน ซึ่งวรรณกรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างอุดมการณ์และแรงบันดาลใจให้กับประชาชน การที่ประธานเหมา เจ๋อตง ใช้บทกวีเป็นเครื่องมือทางการเมืองยังให้เห็นถึงความสำคัญของวรรณกรรมในการเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกส่วนบุคคลกับเป้าหมายทางสังคมที่ยิ่งใหญ่

บทความวิจัยนี้ได้พิจารณาถึงผลกระทบของวาทกรรมเหล่านี้ต่อประชาชนจีนในยุคของประธานเหมา เจ๋อตง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมเป็นอย่างมาก บทความวิจัยนี้คาดว่าจะสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของกวีนิพนธ์ในกระบวนการสร้างชาติและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของจีน รวมถึงการทำให้เห็นถึงความสามารถของวรรณกรรมในการเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกของประชาชนและการสร้างอนาคตที่ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ

การวิเคราะห์วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เข้าใจถึงมิติที่หลากหลายของวรรณกรรมที่มีบทบาทมากกว่าแค่การแสดงออกถึงอารมณ์ส่วนบุคคล แต่ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมและแรงบันดาลใจให้กับประชาชนในการต่อสู้เพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า การสร้างชาติและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่

ต้องอาศัยความรู้สึกและความมุ่งมั่นของประชาชน กวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง ได้ทำหน้าที่ในการปลูกฝังความรู้สึกเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง โดยพิจารณาถึงวิธีการใช้กวีนิพนธ์ในการสร้างและถ่ายทอดวาทกรรมดังกล่าว รวมถึงศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวาทกรรมนี้ การวิเคราะห์นี้จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของกวีนิพนธ์ในฐานะพลังทางวรรณศิลป์ที่หนุนเสริมอุดมการณ์ชาติ และวิธีที่วรรณกรรมสามารถมีอิทธิพลต่อการสร้างอุดมการณ์และการรวมพลังของประชาชน

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดความรักชาติของประธานเหมา เจ๋อตุงมีรากฐานอยู่บนการต่อต้านจักรวรรดินิยมและการสร้างเอกราชของจีน แนวคิดนี้ถูกถ่ายทอดผ่านการปฏิวัติวรรณกรรม และนโยบายทางการเมือง ซึ่งมีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของชาติจีนและแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจนถึงปัจจุบัน ดังเช่นงานวิจัยต่อไปนี้

Zhang (2013) ศึกษาวิจัยเรื่อง *Analyzing the Connotation of Mao Zedong's Nationalism* ผลการวิจัยพบว่า ประธานเหมา เจ๋อตุง พัฒนาลักษณะเฉพาะของชาตินิยมที่มีรากฐานจากลัทธิมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ องค์ประกอบหลักของชาตินิยมของท่านมีดังนี้ 1)ต่อต้านจักรวรรดินิยมและศักดินา ชาตินิยมของประธานเหมา เจ๋อตุงเกิดขึ้นในช่วงที่จีนเผชิญกับการแทรกแซงจากมหาอำนาจตะวันตกและญี่ปุ่น โดยเน้นย้ำว่าการปฏิวัติต้องมุ่งขจัดอิทธิพลของจักรวรรดินิยมและระบบศักดินา 2) เอกราชและการพึ่งพาตนเอง ท่านให้ความสำคัญกับหลักการ “พึ่งพาตนเอง” (Self-reliance) เพื่อให้จีนสามารถเติบโตได้โดยไม่ต้องพึ่งพาตะวันตก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างชาตินิยมและสังคมนิยม ชาตินิยมของประธานเหมา เจ๋อตุง ไม่ใช่แนวคิดอนุรักษนิยม แต่เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการปฏิวัติสังคมนิยม

Yang (2011) ศึกษาวิจัยเรื่อง *On the Two Dimensions of Mao Zedong's Poetry Creation* ผลการวิจัยพบว่า ประธานเหมา เจ๋อตุง เป็นผู้บุกเบิกการปฏิวัติของจีน และยังเป็นกวีคลาสสิกผู้โดดเด่น บทกวีของท่านแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์และลักษณะของยุคสมัยอย่างชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงความรักชาติ ความภาคภูมิใจในชาติ และความมั่นใจในตนเองอย่างลึกซึ้ง รวมถึงจิตสำนึกอันยิ่งใหญ่ที่มองว่า การกอบกู้ชาติเป็น

พันธกิจทางประวัติศาสตร์ “ความเป็นชาติ” และ “ลักษณะของยุคสมัย” เป็นสองมิติที่ดำเนินควบคู่กันไปและส่งผลซึ่งกันและกันตลอดกระบวนการปฏิบัติและการสร้างสรรค์บทกวีของท่าน

Zhang (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง *Comparison between Mao Zedong's and Jiang Jieshi's Nationalism Thought during Anti-Japanese War-Also on Their Influences on the Political Situation after the War* ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงสงครามต่อต้านญี่ปุ่น ประธานเหมา เจ๋อตง ยึดมั่นในการผสมผสานระหว่างสากลนิยมกับผลประโยชน์ของชาติ และชาตินิยมเข้ากับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งแตกต่างจากชาตินิยมของประธานเหมา เจ๋อตง ชาตินิยมของเจียง ไคเช็ก ในช่วงสงครามนั้นได้รวมเอาเผด็จการแบบฟาสซิสต์เข้ามาด้วย โดยยึดแนวปฏิบัติอนุรักษนิยมในอดีตและนำความก้าวหน้าของลัทธิรัฐชาติแบบฟาสซิสต์มาหลอมรวมกันเป็นองค์รวม ความเป็นสากลของชาตินิยมทำให้ชาตินิยมกลายเป็นรากฐานความคิดสำคัญที่นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ โดยที่เอกราชของชาติเป็นเป้าหมายร่วมกัน แม้ทั้งสองฝ่ายจะมีอุดมการณ์ที่แตกต่างกันก็ตาม อย่างไรก็ตาม ลักษณะที่แตกต่างกันของชาตินิยมระหว่างประธานเหมา เจ๋อตง และเจียง ไคเช็ก ได้นำไปสู่ผลกระทบที่แตกต่างกันต่อสถานการณ์ทางการเมืองของจีนหลังสงคราม

ส่วนในประเด็นการวิเคราะห์วาทกรรมนั้น นักวิชาการของไทยที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Michael Foucault) คือ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2543) กล่าวว่า วาทกรรมเป็นระบบที่ทำให้การพูด การเขียน ในสังคมนั้น ๆ เป็นไปได้ด้วยกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ (Identity) และความหมาย (Significance) ให้กับสรรพสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจวรรณกรรมซึ่งถูกถ่ายทอดทางภาษา จึงต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์วาทกรรมร่วมด้วย มิ่งงานวิจัยด้านวรรณกรรมศึกษาหลายเรื่องที่ใช้แนวคิดนี้ เช่น รพีพร เสาร์แดน, เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ และวรัญญา ยิ่งยงศักดิ์ (2566) ศึกษาวิจัยเรื่อง *วาทกรรมอัตลักษณ์ท้องถิ่นในนิทานพื้นบ้านล้านนา* วรเทพ ว่องสรรพการ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง *วาทกรรมความเป็นไทยกับการควบคุมทางสังคม* และธนพร หมูคำ (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง *วาทกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุดวรรณกรรมเพื่ออาเซียนของ ประภัสสร เสวิกุล ฯลฯ*

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยเหล่านี้ช่วยสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับแนวคิดความรักชาติของประธานเหมา เจ๋อตง และแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของมิเชล ฟูโกต์ อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลและทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดความรักชาติของประธานเหมา เจ๋อตุง และแนวคิดเรื่องวาทกรรมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง

2. ศึกษาชีวประวัติของประธานเหมา เจ๋อตุง จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ศึกษาวรรณกรรมของประธานเหมา เจ๋อตุง ที่ตีพิมพ์รวมเล่มแล้วทุกเรื่อง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1962 ถึง ปี ค.ศ. 1999 จำนวน 7 เล่ม ได้แก่ “Selected Works of Chairman Mao Zedong (毛泽东选集)”, “Selected Military Works of Chairman Mao Zedong (毛泽东军事文集)”, “Selected Letters of Chairman Mao Zedong (毛泽东书信选)”, “Selected Works of Chairman Mao Zedong on Rural Investigations (毛泽东农村调查文集)”, “Selected Works of Chairman Mao Zedong on Journalism (毛泽东新闻工作文选)”, “Quotations from Chairman Mao Zedong (毛泽东语录)” and “Poems of Chairman Mao Zedong (毛泽东诗词)”

4. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกตัวบทกวีนิพนธ์เพื่อการศึกษา และคัดเลือกหนังสือที่ต้องใช้ในการวิจัยจำนวน 1 เล่ม ได้แก่ กวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง เนื่องจากหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือแปลบทประพันธ์กวีนิพนธ์ภาษาจีนของประธานเหมา เจ๋อตุง ที่พยายามรักษาเนื้อหาให้ใกล้เคียงกับภาษาจีนมากที่สุดโดยใช้ฉันทลักษณ์ของไทย (ยอดชาย ชูติกาโม, 2565) โดยมีกวีนิพนธ์ทั้งหมด 34 เรื่อง ได้แก่ ขางทรา, หอกาเรียนเหลียง, จิ้งกัทราน, สงครามขุนศึก, ขึ้นเก้าอี้เดือนเก้า, ในวันปีใหม่, ที่ทางไปกว้างขวาง, จากทิงไต้รวไปขางทรา, ต่อสู้การ “ล้อมปราบ” ใหญ่ครั้งที่หนึ่ง, ต่อสู้การ “ล้อมปราบ” ใหญ่ครั้งที่สอง, ต้าบลสนใหญ่, หุ้ยฉาง, ด้านโหลวทราน, ดอยควนกุสตุดี, มหายาตรา, คุณหลุน, ภูหุกพับ, หิมะ, กฤษฎาการเหินนครนานกิง, ดูโลก (สนองสภาพบุรุษ หลิวหย่านรื่อ), ชมระบำ, เปย์ไต้เหอ, วายน้ำ, เทพลินลาต, ส่งผีห่า, ลู่ควาทราน, ขึ้นภูหลูทราน, ทหารบ้านหุย, ตอบมิตร, ถ้ำเทพบุตร, ปราบปีศาจกระดูกขาว, ขับดอก เหมย์, เมฆเหมันต์ และแล่นครเลียง

5. วิเคราะห์วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของมิเชล ฟูก็อดต์ (Michael Foucault)

6. สรุปและอภิปรายผลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า วาทกรรมความรักชาติที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง ทั้งหมด 34 เรื่องสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วาทกรรมเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน พบใน 16 เรื่อง รองลงมาคือ วาทกรรมปลุกเร้าขวัญกำลังใจ พบใน 11 เรื่อง รองลงมาคือ วาทกรรมปลุกฝังคุณลักษณะของนักรบ พบใน 4 เรื่อง

การแบ่งวาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตง ออกเป็นเพียง 3 ประเภท เกิดจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการสร้างกรอบแนวคิดและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ จากนั้นจึงวิเคราะห์เนื้อหาโดยจัดกลุ่มข้อมูล จนกระทั่งประเด็นย่อย ๆ ที่สกัดได้สามารถสังเคราะห์สู่ 3 ประเด็นหลัก มีรายละเอียดดังนี้

1. วาทกรรมเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน

วาทกรรมเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน หมายถึง การสื่อสารหรือการสร้างเนื้อหาที่เน้นย้ำและส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม จิตวิญญาณ และความภาคภูมิใจในความเป็นชาติของจีน รวมถึงความยิ่งใหญ่ทางประวัติศาสตร์ วีรบุรุษ ความรุ่งเรืองของอารยธรรม ความสามัคคีในชาติ และความแข็งแกร่งทางจิตวิญญาณที่หลอมรวมคนจีนเข้าด้วยกัน วาทกรรมนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความรู้สึภาคภูมิใจในรากเหง้า กระตุ้นความรักชาติ และเชื่อมโยงผู้คนกับมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน ดังนี้

1) ความเป็นจีนในรูปแบบภูมิทัศน์ธรรมชาติ

บทกวีเรื่อง *ซางท้อว (沁园春·长沙)* แต่งขึ้นในปี ค.ศ. 1925 อยู่ในช่วงเวลาสำคัญของการปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลงในประเทศจีน ช่วงนั้นจีนยังคงอยู่ภายใต้รัฐบาลก๊กมินตั๋ง (Kuomintang) มีซุน ยัตเซ็น เป็นผู้นำ ต่อมาเจียง ไคเช็ก ได้ขึ้นสืบทอดอำนาจในฐานะผู้นำพรรค ช่วงนี้เป็นระยะเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน (CCP) ซึ่งจะนำไปสู่สงครามกลางเมืองจีนในเวลาต่อมา ประธานเหมา เจ๋อตง ในเวลานั้นเป็นนักปฏิวัติที่เริ่มได้รับการยอมรับ และท่านได้แสดงออกถึงความรักชาติผ่านงานเขียนและบทกวี โดยเฉพาะบทกวีนี้ที่สะท้อนจิตวิญญาณการก้าวไปข้างหน้าของชาติและการฟื้นฟูแผ่นดินจีนให้เข้มแข็ง ดังตัวอย่าง

ที่หัวเกาะส้ม ข้าพเจ้ายืนอยู่แต่ผู้เดียวในฤดูสารทอันเย็นเยือก
แลแม่น้ำซำยงจี้ยำนั้นไหลไปทางเหนือ
เห็นขุนเขาอันสลัซบซ้อนแดงดาซไปทั้งนั้น
ด้วยสีใบแห่งไม้ที่ขึ้นเป็นป่าชั้นแล้วชั้นเล่า
ในลำน้ำที่เรียบแลใสเป็นลิมรกด เรือนบร้อยต่างก็ตะบึงแล่นลิวไป.
(เหมา เจ๋อตง, 2561, น. 7)

บทกวีข้างต้นได้กล่าวถึงในฤดูใบไม้ร่วงที่เย็นเยียบ กวียืนอยู่ลำพัง ณ หัวเกาะส้ม มองดูแม่น้ำเซียงที่ไหลเอื่อยไปทางเหนือ รอบด้านคือภูเขาเรียงรายพันหมื่นลูกแดงฉาน ด้วยสีส้มแห่งใบไม้ป่า ละลานตาและสวยงามราวพรมทอความสดใสลงบนแผ่นดินจีน น้ำในลำธารใสจนเห็นเบื้องล่าง และในสายน้ำนี้ เรือมากมายแข่งกันแล่นไปข้างหน้า ราวกับจะสื่อถึงพลังและความก้าวหน้าของชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทกวีนี้ใช้กลวิธีการเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีนผ่านการพรรณนาภูมิทัศน์ธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ สื่อถึงความงดงามและความยิ่งใหญ่ของแผ่นดินจีน โดยบรรยายแม่น้ำเซียงที่ไหลเย็นสงบ และภูเขาที่แดงฉานด้วยใบไม้ เป็นภาพสัญลักษณ์แห่งความเจริญรุ่งเรืองของชาติ ภาพลักษณ์เรือที่แข่งกันแล่นไปข้างหน้าแสดงถึงพลังและความก้าวหน้า การสร้างวาทกรรมนี้จึงสะท้อนความภาคภูมิใจในแผ่นดินและความมุ่งมั่นในอนาคตของชาวจีน

2) ความเป็นจีนในรูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1936 ประธานเหมา เจ๋อตง และผู้นำกองทัพแดงได้คุมทัพกองหน้าในการต้านญี่ปุ่น ข้ามแม่น้ำเหลืองทางทิศตะวันออกและทะลวงแนวป้องกันของกองทัพยานใต้สำเร็จ (Chen, 2014) หลังจากนั้นพวกเขาก็เดินทัพผ่านภูเขาตามเส้นทางราชการท่ามกลางหิมะ จนถึงหมู่บ้านหลิว อำเภอซือโหลว มณฑลซานซีอย่างราบรื่น และที่นั่นเอง ประธานเหมา เจ๋อตงได้เขียนบทกวีอันโด่งดังชื่อว่า หิมะ (沁园春·雪) ดังตัวอย่าง

ช่างแสนงามธรณีฉะนี้เจียว!	จึงวิระซุนเซียว
มาแข่งกันอ่อนเอาใจ	
ฉินหวางและฮั่นหวู่	อนาถรยงน้อยไป,
ถางจิ้งจิ้งจู้ไชร์	ก็ยังอ่อนสุนทรศิลป์;
เจงกิสข่านผู้ผยองดิน	ฟ้าเซียวแต่ชิน
ที่จักยังเหยี่ยวเหนียวธนู!	

(เหมา เจ๋อตง, 2561, น. 9)

บทกวีข้างต้นได้กล่าวถึง ถึงแม้จะมีภูเขาเขียวชอุ่มชูดแข่งชันกันเพื่อแสดงความงดงามแต่ก็ไม่อาจเทียบได้เลยกับสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น ฉินหฺวังและอันหฺวู่ ซึ่งเป็นวีรบุรุษในตำนานจีน ยังต้องยอมรับว่ายังน้อยไปเมื่อเทียบกับความงามและศิลปะแห่งผืนแผ่นดินนี้ แม้แต่ถางจฺรุ่ซฺและจฺรุ่จฺรุ่ที่เคยถือเป็นผู้นำยังมีอาจเทียบเคียงได้ ในขณะที่เจงกิสข่าน ผู้ครองความเกรียงไกรด้วยการบุกเบิกพิชิตฟ้าดินและแมนยาดังนิกยงธูเล้งเหยี่ยว ก็ยังคงมีบางสิ่งที่เขายังต้องพ่ายแพ้ในความสง่างามแห่งธรรมชาตินี้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทกวีนี้สร้างวาทกรรมความเป็นจีนผ่านบุคคลสำคัญทางวัฒนธรรมจีน เช่น ฉินหฺวังอันหฺวู่ และเจงกิสข่าน โดยเปรียบเทียบว่า วีรบุรุษเหล่านี้ยังมีอาจเทียบความงามและความยิ่งใหญ่ของแผ่นดินจีนได้ กลวิธีนี้เน้นย้ำถึงความภาคภูมิใจในจิตวิญญาณความเป็นจีน

2. วาทกรรมปลูกเร้าขวัญกำลังใจ

วาทกรรมปลูกเร้าขวัญกำลังใจ หมายถึง กลวิธีทางภาษาในการพูดหรือการเขียนที่มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นความฮึกเหิม สร้างแรงบันดาลใจ หรือเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย มักใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านมีความมุ่งมั่นและความเชื่อมั่นในการเผชิญกับอุปสรรคหรือสถานการณ์ท้าทาย วาทกรรมนี้มักเน้นย้ำถึงคุณค่าของความสามัคคี ความกล้าหาญ และความหวัง ดังนี้

บทกวีเรื่อง ภูทกพับ (清平乐·六盘山) แต่งขึ้นในเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 1935 หลังจากທີ່ประธานเหมา เจ๋อตุง สามารถทำลายแผนการแบ่งแยกกองทัพแดงของจางกั๋วเถาได้สำเร็จ (Chen, 2014) ทานได้นำกองทัพแดงส่วนที่หนึ่งมุ่งหน้าสู่ฐานที่มั่นในเขตसानเป่ยต่อไป กลางเดือนกันยายน กองทัพแดงสามารถพิชิตช่องเขาลาซือโข่วซึ่งเป็นด่านที่ยากลำบากได้อย่างน่าอัศจรรย์ จากนั้นก็ข้ามทุ่งหญ้ามีนซาน และเข้าสู่ทางตอนใต้ของมณฑลกานซู วันที่ 7 ตุลาคม กองทัพแดงได้เข้าต่อสู้กับกองทหารม้าของศัตรูที่เข้ามาขัดขวางที่บริเวณชิงซือจู่ของภูเขาหลิวผานในเขตหนิงเซีย สามารถจัดสิ่งกีดขวางและหลุดพ้นจากการไล่ตามของศัตรูได้สำเร็จช่วงบ่ายของวันนั้นกองทัพได้ปืนข้ามภูเขาหลิวผานอย่างฮึกเหิม ดังตัวอย่าง

ลมตะวันตกพัดธงแดงพลิ้ว
 ลิป ๆ ลีวยอดภูทกพับเพ่ง.
 คราวนี้แถบยาวถือกับมือเอง,
 จะมัดนิลนาคนั่งได้คราใด?

(เหมา เจ๋อตุง, 2561, น. 14)

บทกวีข้างต้นได้กล่าวถึง สายลมจากทิศตะวันตกพัดผ่านให้ธงแดงปลิวไหว ลอยลือ ไปด้วยยอดภูเขาที่ทอดตัวเป็นชั้นซ้อนกันอย่างยิ่งใหญ่นี้ได้มีธงยาวอยู่ในมือเอง เปรียบเสมือนมีพลังที่สามารถควบคุมทุกสิ่ง เมื่อใดที่มันสามารถมั่นคงและหยุดยั้ง พญานาคสีดำให้สงบได้เงาของเราได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทกวีนี้ใช้กลวิธีเชิงภาพพจน์และ สัญลักษณ์ในการปลุกเร้าขวัญกำลังใจ โดยการพรรณาลมตะวันตกที่พัดให้ธงแดงปลิว สะบัดอย่างสง่างาม ธงแดงเป็นสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้และอุดมการณ์อันแน่วแน่ว่า ส่วน “ยอดภูหกพับ” เป็นภาพภูมิทัศน์ที่สื่อถึงความท้าทายและอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ ซึ่งผู้กล้าต้องพิชิต ขณะที่ “แถบยาวถือกับมือเอง” แสดงถึงการควบคุมเส้นทางและชะตากรรมของตนเองอย่างเข้มแข็งและมั่นใจ สุดท้าย คำถามที่ว่า “จะมัตินิลนาคเน่งได้คราใด?” เป็นการสร้างความหวังและความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค บ่งบอกถึงความเชื่อมั่นในการต่อสู้และการพิชิตเป้าหมาย

บทกวีเรื่อง มหาयाตรา (七律·长征) แต่งขึ้นในช่วงปลายเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 1935 ระหว่างที่ทหารกองทัพแดงกำลังข้ามภูเขาหิมินซาน และการเดินทางไกล กำลังจะสิ้นสุดลงด้วยชัยชนะในอีกไม่นาน ในฐานะผู้นำกองทัพแดง ประธานเหมา เจ๋อตุง ผ่านการทดสอบนับครั้งไม่ถ้วน จนกระทั่งขณะนี้ เห็นแสงสว่างที่ปลายทางและชัยชนะ อยู่เบื้องหน้า ประธานเหมา เจ๋อตุง จึงได้เขียนบทกวีอันทรงพลังนี้ด้วยความฮึกเหิมและเปี่ยมไปด้วยความรู้สึกอันลึกซึ้ง (Chen, 1997) ดังตัวอย่าง

ทัพแดงบ่ย่านกร้าน	ยุทธไกล;
ห้วยหมื่นภูพันเพียง	เท่าเฝ้า.
หูลหึ่งเหยียดยาวไป	ปานระลอก,
วูเหมิงเจิ้งด้าวเค้า	ไล่คลี ๆ

(เหมา เจ๋อตุง, 2561, น. 23)

บทกวีข้างต้นได้กล่าวถึง กองทัพแดงไม่หวั่นเกรงต่อการทำศึกไกลแม้ต้องผ่านหุบเขาหลายพันแห่งและข้ามลำธารนับหมื่นสายที่เหมือนเส้นขนเล็กน้อยเมื่ออยู่ในสายตาพวกเขา ภูเขาหูลหึ่งทอดยาวดั่งเกลียวคลื่น ในขณะที่วูเหมิงยังยืนหยัดตั้งง่าอันล้ำลึกของขุนเขา เป็นดั่งม่านที่พวกเขามุ่งมั่นฝ่าไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประธานเหมา เจ๋อตุง ใช้กลวิธีวาทกรรมเพื่อปลุกเร้าขวัญกำลังใจของทหาร โดยสร้างภาพความทรนงและอดทนของทัพแดงที่ไม่หวั่นเกรงต่ออุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นห้วยลำธารนับหมื่นหรือภูเขาสูงชันนับพันก็เปรียบเพียงเส้นผม บทกวียังพรรณนาภูเขาหูลหึ่งที่ทอดยาวราวกับเกลียวคลื่นเปรียบเหมือนพลังที่ไม่มีที่สิ้นสุดของทัพแดง ซึ่งไล่ตามเป้าหมายด้วยความกล้าหาญและ

แนวแน่ เทคนิคนี้ช่วยกระตุ้นให้เกิดภาพลักษณ์ของทัพแดงในฐานะกองทัพที่ไม่หวั่นไหว แม้เจอความยากลำบาก สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้อ่านในการเผชิญหน้ากับอุปสรรค

3. วาทกรรมปลูกฝังคุณลักษณะของนักรบ

วาทกรรมปลูกฝังคุณลักษณะของนักรบ หมายถึง กระบวนการสร้างคำพูด แนวคิด หรือข้อความที่ส่งเสริมลักษณะเฉพาะตัวและคุณสมบัติที่พึงมีของนักรบ เช่น ความกล้าหาญ ความอดทน ความเสียสละ และความภักดีต่อชาติ วาทกรรมเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในหลากหลายบริบท ทั้งในวรรณกรรม การศึกษา และสื่อ เพื่อกระตุ้น จิตวิญญาณนักรบ และความรู้สึกเชื่อมโยงกับอุดมการณ์หรือเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ของสังคม วาทกรรมนี้ช่วยเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่มีแบบอย่างทางคุณธรรมและ จิตวิญญาณที่เข้มแข็ง ดังนี้

1) ความสามัคคี

วันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ. 1930 เจียงไคเช็คเข้ายึดเจิ้งโจวสำเร็จ สิ้นสุดสงครามกับเฟิงอวี๋เซียงและเหียนซีซานอย่างมีชัย วันที่ 7 ธันวาคม เจียงเดินทางถึงหนานชางเพื่อวางแผนการ “ปราบปราม” ครั้งใหญ่ครั้งแรก โดยระดมกำลังทหารหนึ่งแสนนายบุกโจมตี กองทัพแดงในฐานะที่มั่นทางใต้ของมณฑลเจียงซีและทางตะวันตกของผู้เจี้ยน วันที่ 30 ธันวาคม กองทัพแดงได้ชุมนุมโจมตีจากซุ่ยจ้านที่หลงกั๋งและลั้มล้างกองพลที่ 18 โดยสมบูรณ์ “การปราบปราม” ครั้งใหญ่นี้จึงสิ้นสุดลง เมื่อได้ยืมข่าวดีจากแนวหน้า ประธานเหมา เจ๋อตุง รู้สึกยินดีอย่างยิ่งและได้แต่งบทกวีเรื่อง ต่อสู้การ “ล้อมปราบ” ใหญ่ครั้งที่หนึ่ง (渔家傲·反第一次大围剿) ขึ้นในขณะขึ้นมา (Chen, 2014) ดังตัวอย่าง

ข้าศึกสองแสนแน่นน้าว	เนี่ยเคลื่อนเกลื่อนคร้าว	ยกข้าเข้าสู่กั๋งไส
ดุจลมหลุนหลุนหมุนไป	ดุจคว้างคว้นไฟ	พะฟองอยู่กึ่งกลางภา
แสนล้านกรรมกรชาวนา	ประกาศก้องว่า	ร่วมกันกำจัดศัตรู
บัดเพียบพระสุเมรุเชิงภู	พล่านธงแดงดู	ระดะระดาซหवादไหว

(เหมา เจ๋อตุง, 2561, น. 8)

บทกวีข้างต้นได้กล่าวถึง ทัพข้าศึกสองแสนยกมาพลุกพล่านดั่งคลื่นกระแสน พัดซัดโหมเข้ามายังกั๋งไส รวากับลมหมุนวนไม่หยุดหย่อน และคว้นไฟที่ลอยฟุ้งปกคลุมทั่วฟ้า แต่ท่ามกลางความหวาดหวั่นนั้น เสียงของเหล่าแรงงานและชาวนาหลายแสนล้านคนดังก้องขึ้น ทุกคนประกาศพร้อมใจที่จะร่วมกันต่อสู้ กำจัดศัตรูที่รุกราน ดังภูเขาสุมเมรุที่เต็มไปด้วย

ด้วยธงแดงโบกสะบัด พร้องพร้อมอย่างแกร่งกล้า ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทกวีนี้สร้างวาทกรรมความสามัคคีผ่านการใช้ภาพลักษณ์ของ “กรรมกร” และ “ชาวนา” ซึ่งเป็นประชาชนผู้มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับศัตรูที่รุกราน แสดงถึงพลังร่วมของคนในชาติที่ลุกขึ้นปกป้องแผ่นดินร่วมกัน บทกวีบรรยายถึงข้าศึกที่เข้ามาอย่างหนาแน่นเหมือนพายุและควีนไฟ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความน่ากลัว แต่ในขณะเดียวกัน การประกาศของประชาชนที่ร่วมใจกันกำจัดศัตรูแสดงถึงความสามัคคีและความไม่หวาดหวั่น ภาพของ “ธงแดง” ที่โบกสะบัดทั่วเชิงเขาเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของจิตวิญญาณแห่งการต่อสู้ร่วมกันของประชาชน สะท้อนพลังและความมุ่งมั่นที่ไม่มีวันถอย

2) ความเข้มแข็งอดทน

บทกวีเรื่อง *จิงกังทราวน* (西江月·井冈山) เขียนขึ้นเพื่อยกย่องชัยชนะในการรบป้องกันที่หวงหยางเจีย จากข้อมูลอ้างอิงที่มีอยู่ประมาณวันที่ 5 กันยายน ขณะอยู่ที่ชู่ชวนต้าเฟิน เมื่อจู หยุนซิง รายงานสถานการณ์การรบป้องกันที่หวงหยางเจียให้ประธานเหมา เจ๋อตง ทราบ (Chen, 1992) ท่านจึงเกิดความรู้สึก ดังตัวอย่าง

ตินญฺดูลงเป็นธงศึก,
ยอดภูคิกกลองเจ้าเป่าเขาขาน;
อริล้อมแน่นอะไรก็ไปปาน,
ฝ่ายเราหาญตั้งมั่นยันทมิฬ

(เหมา เจ๋อตง, 2561, น. 12)

บทกวีข้างต้นได้กล่าวถึง เมื่อยืนอยู่บนดินเขา มองลงมาจะเห็นธงศึกโบกสะบัดอย่างทรงพลัง ยอดเขาดังกึกก้องด้วยเสียงกลองและแตรเขาที่ประสานกันเรียกร้องในนามของความกล้าหาญ แม้ศัตรูจะล้อมกรอบเข้ามาแน่นหนาสักเพียงใด เรายังคงยืนหยัดอย่างห้าวหาญ ไม่หวั่นเกรงต่อพลังอันมืดมิด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทกวีนี้สร้างวาทกรรมความเข้มแข็งและอดทนผ่านการใช้ภาพลักษณ์ทางทหารและการประจันหน้าอย่างกล้าหาญในสถานการณ์อันท้าทาย คำว่า “ธงศึก” และ “กลองเจ้า” สะท้อนถึงบรรยากาศของการเผชิญหน้าที่ไม่ย่อท้อ เสริมด้วยภาพของ “ยอดภู” และ “ตินญฺ” ที่แสดงถึงการยืนหยัดอย่างมั่นคง ในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามล้อมรอบอย่างหนาแน่น แต่ทหารยังคงตั้งมั่นไม่หวั่นไหว กลวิธีนี้เน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นและความเด็ดเดี่ยวเพื่อปกป้องอุดมการณ์และเอาชนะอุปสรรคด้วยจิตใจที่แข็งแกร่ง

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้พบว่า วาทกรรมความรักชาติในกวีนิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) การเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน 2) การปลุกเร้าขวัญกำลังใจ และ 3) การปลุกฝังคุณลักษณะของนักรบ โดยแต่ละประเภทมีบทกวีที่สะท้อนถึงสัญลักษณ์และค่านิยมสำคัญของชาติ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรักชาติและความภาคภูมิใจในแผ่นดินจีน

วาทกรรมเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีนเน้นย้ำคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และความภาคภูมิใจในความเป็นจีน ผ่านการพรรณนาความยิ่งใหญ่ของภูมิทัศน์ ธรรมชาติและความรุ่มรวยทางวัฒนธรรมของแผ่นดินจีน กวีใช้การเปรียบเทียบบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์และสัญลักษณ์ทางธรรมชาติ เพื่อสื่อถึงความเข้มแข็ง ยั่งยืน และความสูงส่งของอารยธรรมจีน

วาทกรรมปลุกเร้าขวัญกำลังใจมุ่งกระตุ้นความฮึกเหิม สร้างแรงบันดาลใจ และเพิ่มขวัญกำลังใจให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเผชิญหน้ากับอุปสรรค กวีใช้ภาพพจน์ สัญลักษณ์ และการพรรณนาภูมิทัศน์ที่ท้าทาย เช่น ธงแดง ภูเขาสูงชัน หรือการเดินทางอันยาวไกล เพื่อสื่อถึงความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคและสร้างความเชื่อมั่นในชัยชนะที่รออยู่เบื้องหน้า

วาทกรรมปลุกฝังคุณลักษณะของนักรบเน้นส่งเสริมคุณสมบัติที่พึงมีของนักรู้ เช่น ความสามัคคี ความกล้าหาญ ความอดทน และความภักดีต่อชาติ บทกวีสื่อถึงภาพของกรรมกร ชาวนา และทหารที่พร้อมรวมพลังต่อต้านศัตรู แสดงถึงความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณและความมุ่งมั่นในการปกป้องอุดมการณ์อันสูงส่ง

2. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ช่วยให้เข้าใจถึงการสร้างวาทกรรมความรักชาติในบทกวีของประธานเหมา เจ๋อตุง ซึ่งประกอบด้วยการเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน การปลุกเร้าขวัญกำลังใจ และการปลุกฝังคุณลักษณะของนักรบ วาทกรรมแต่ละประเภทแสดงถึงคุณค่าทางสังคมที่สะท้อนถึงอุดมการณ์รักชาติอย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับ วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร และสุรสิทธิ์ อมรรณิซศักดิ์ (2563) ที่ศึกษาวาทกรรมความรักชาติในแบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าภายใต้การปกครองของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง พบว่า แบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าสะท้อนความพยายามของรัฐในการสร้างความรักชาติผ่านการเรียบเรียงเนื้อหาที่สอดแทรกวาทกรรมเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นจีน สร้างความรักและ

วางแผนในขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาติภายใต้กรอบความเป็นสังคมนิยม

บทกวีของประธานเหมา เจ๋อตุง สะท้อนถึงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมจีนผ่านการพรรณนาภูมิทัศน์ธรรมชาติและ การอ้างอิงบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ ซึ่งเน้นย้ำถึงความยิ่งใหญ่ของชาติและความงดงามของธรรมชาติที่หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกับจิตวิญญาณความเป็นจีน การสร้างวาทกรรมนี้มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นความรักชาติและความเชื่อมโยงกับรากเหง้าและวัฒนธรรมจีนที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ ประธานเหมา เจ๋อตุงยังใช้บทกวีเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงบันดาลใจ โดยสื่อถึงการก้าวข้ามอุปสรรคและความยากลำบากในการต่อสู้เพื่อชาติด้วยภาพพจน์ที่แสดงถึงความกล้าหาญ การปลุกเร้าขวัญกำลังใจนี้สร้างความหวังและความเชื่อมั่นให้แก่ทหารและประชาชนในการเผชิญหน้ากับความท้าทาย สอดคล้องกับ Chen (2014) ที่กล่าวว่า บทกวีของประธานเหมา เจ๋อตุงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการปลุกเร้าความรักชาติและความกล้าหาญเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบัน โดยผ่านการนำเสนอภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อันเก่าแก่ของจีนให้กลายเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมภายใต้ระบอบใหม่ ความกลมกลืนระหว่างสำนึกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและอุดมการณ์แห่งการพัฒนาในบทกวีของท่านจึงทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความต่อเนื่องทางอารยธรรม โดยบทกวีทำหน้าที่เป็นสะพานที่เชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวิสัยทัศน์แห่งอนาคต ในขณะเดียวกันก็สร้างพลวัตทางปัญญาและอารมณ์ความรู้สึกที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและเป็นปึกแผ่น

นอกจากการปลุกใจให้เข้มแข็งแล้ว ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงการสร้างคุณลักษณะของนักรบผ่านบทกวี โดยการเน้นคุณค่าความสามัคคี ความเสียสละ และความเข้มแข็งในการต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ชาติ วาทกรรมเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกที่เข้มแข็งและมุ่งมั่นในการเผชิญหน้ากับศัตรูเพื่อการปกป้องผืนแผ่นดินและอุดมการณ์ร่วมกันอย่างภาคภูมิใจ ผลงานบทกวีของประธานเหมา เจ๋อตุง จึงไม่เพียงแต่แสดงออกถึงจิตวิญญาณรักชาติและคุณค่าทางวัฒนธรรมของจีน แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและปลุกฝังอุดมการณ์การต่อสู้เพื่อชาติที่แข็งแกร่ง สอดคล้องกับ ยอดชาย ชูติกาโม (2565) ที่กล่าวว่า เนื้อหาของ *กาพย์กลอนเหมาเจ๋อตุง* ได้บรรยายถึงสภาพสังคมจีน ทั้งวิถีชีวิต ธรรมชาติ สถานการณ์ในเวลาที่เหมาะสมกับทกลอนนั้น ๆ ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกแนวคิดสังคมนิยม ปลุกเร้าการต่อสู้ต่อความไม่เป็นธรรมในสังคมด้วยถ้อยคำที่ทรงพลัง และเข้าใจง่าย มีการยกตัวอย่างต่าง ๆ ทั้งเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมจีนในเวลานั้น เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของบริบททางสังคม และเกิดความคิดในการร่วมมือร่วมใจสร้างสังคมใหม่ให้ประเทศหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

ความล้าหลัง และมีความภูมิใจในเกียรติภูมิของจีน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ เกรียงไกร กองแสง (2563) ที่กล่าวว่า โวหารภาพพจน์หลายประเภทที่ประธานเหมา เจ๋อตุง ยกมา กล่าวเปรียบเทียบนั่นสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดในการปลูกฝังอุดมการณ์แห่งการประพฤติปฏิบัติที่มีคุณค่าอันเป็นคติจริยธรรมที่สามารถเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างดียิ่ง

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรศึกษาวาทกรรมความรักชาติในวรรณกรรมจีนประเภทอื่น ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น
- 2) ควรศึกษาวิพนธ์ของประธานเหมา เจ๋อตุง ในแง่มุมอื่น ๆ เช่น ภาพแทน ความเป็นจีน การใช้จินตภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร กองแสง. (2563). โวหารวาทะเหมา เจ๋อตุงกับการสืบผ่านคุณค่าแห่งคติจริยธรรม. *วารสารการวิจัยภาษาสองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 13(2), 21–37.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2543). *วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น*. วิชาษา.
- ธนพร หมูคำ. (2559). วาทกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุดวรรณกรรมเพื่ออาเซียน ของ ประภัศร เสริกุล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 16(2), 28–42.
- ยอดชาย ชูติกาโม. (2565). ภาพลักษณ์เหมาเจ๋อตุง. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 18(2), 241–243.
- รพีพร เสาร์แดน, เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ และวรัญญา ยิ่งยงค์ศักดิ์ (2566). วาทกรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นในนิทานพื้นบ้านล้านนา. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ราชมงคลล้านนา*, 11(2), 1–16.
- วรเทพ ว่องสรรพการ. (2561). วาทกรรมความเป็นไทยกับการควบคุมทางสังคม. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 40(1), 124–157.
- วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร และ สุรสิทธิ์ อมรวิชช์ศักดิ์. (2563). การศึกษาวาทกรรมความรักชาติในแบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าภายใต้การปกครองของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(1), 35–53.
- เหมา เจ๋อตุง. (2561). *ภาพลักษณ์เหมาเจ๋อตุง* (ประไพ วิเศษธานี, ผู้แปล). อ่าน.

- Central Committee of the Chinese Communist Party Literature Research Office, & Central Archives. (1997). *Mao Zedong's poetry manuscripts* (Vols. 1 & 2). Thread-bound Book Bureau.
- Chen, J. (1992). *Mao Zedong and literary tradition*. Central Literature Press.
- Chen, J. (1997). *Mao Zedong as a literary figure*. Shanghai People's Publishing House.
- Chen, J. (2014). *The soul of Mao Zedong*. Oriental Press.
- Yang, Z. X. (2011). On the two dimensions of Mao Zedong's poetry creation. *Journal of Hunan Institute of Engineering*, 21(2), 50-52.
- Zang, K. J. (1996). *Interpretation of Mao Zedong's poems*. China Youth Press.
- Zhang, F. Q. (2005). Comparison between Mao Zedong's and Jiang Jieshi's nationalist thought during the Anti-Japanese war: Also on their influences on the political situation after the war. *Journal of Wuhan University of Technology*, 12(3), 281-285.
- Zhang, Y. (2013). Analyzing the connotation of Mao Zedong's nationalism. *International Journal of Social Science Studies*, 2(1), 65-69.